

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

Вид дисципліни (за компонентом ОП): вибіркова

Освітньо-професійна програма: Менеджмент туристичної індустрії

Спеціальність: 073 Менеджмент

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Назва факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаними освітньо-професійними програмами: географічний

Мова навчання: українська

Розробник: Цепенда Микола Михайлович, асистент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат географічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/цепенда-микола-михайлович/>

Контактний тел. +380505613761

E-mail: m.tsependa@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5553>

Консультації Очні консультації: середа з 14.30 до 15.30

Онлайн-консультації: п'ятниця з 14.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

«Управління сталим розвитком туристичної галузі» як одна з дисциплін вільного вибору у межах ОПП» Менеджмент туристичної індустрії» спеціальності 073» Менеджмент» розглядає особливості формування умов сталого розвитку туристичної галузі, складовими якого є відповідна теоретична обізнаність і практична компетентність у сфері ефективного розвитку ринку туристичних послуг та знайомить студентів із концептуальними засадами формування ринкового механізму управління туризмом і суб'єктами туристичного бізнесу за моделями економічного зростання і сталого розвитку в умовах конкурентного середовища.

Завдання:

1. Ознайомити студентів із поняттям сталого(збалансованого) розвитку нинішньої цивілізації та його головними індикаторами,
2. Сформувати світогляд майбутнього фахівця щодо розгляду туризму як складної системи в єдності соціальної, економічної екологічної компонент, подальший генезис якої базується на концепції збалансованості. Визначити місце сучасного туризму в системі наук у процесі суспільного відтворення і структурі економіки. Розкрити особливості сталого розвитку в туристично-рекреаційному природокористуванні.
3. Охарактеризувати сутність та чинники сталого розвитку туризму в регіоні
4. Ознайомити студентів з особливостями обліку та паспортизації туристично рекреаційних територій
5. Розкрити ринкові механізми функціонування суб'єктів туристичного бізнесу в умовах глобалізації. Набуття професійних знань щодо стратегії сталого розвитку суб'єктів господарювання у сфері туризму та відповідного інструментарію формування стратегій з урахуванням сучасного стану туристичного бізнесу в Україні.

2. Мета навчальної дисципліни: полягає набутті знань та системного мислення щодо теоретичних, методологічних та прикладних проблеми сталого розвитку туризму на основі діалектичного, системного та функціонального підходів. Ознайомлення з науковими аспектами реалізації сталого розвитку суспільства та гармонізацією взаємовідносин у трикутнику «екологія-економіка-суспільство».

3. Пререквізити: Управління в туристичній діяльності, Ліцензування у туристичній діяльності

4. Результати навчання

Програмні компетентності

загальні компетентності:

ЗК3 – навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;

ЗК4 – здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Денна	1	10	5	150	30	15			105		залік
-------	---	----	---	-----	----	----	--	--	-----	--	-------

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Вступ до курсу "Управління сталим розвитком туристичної галузі"	9	2				7						
Тема 2. Сталий розвиток: сутність, специфіка трактування, основні принципи	10	3				7						
Тема 3. Еволюція концепції сталого розвитку	13	2	4			7						
Тема 4. Сталий туризм: сутність, еволюція, показники	9	2				7						
Тема 5. Екологізація туристичної діяльності	9	2				7						
Тема 6. Екологізація системи менеджменту туризму	13	2	4			7						
Тема 7. Основні шляхи здійснення екологізації в туризмі	10	2				8						
Разом за змістовим модулем 1	73	15	8			50						
Змістовий модуль 2												
Тема 8. Особливості екологізації основних видів туризму	9	2				7						
Тема 9. Овертуризм як протилежність сталого туризму	10	2				8						
Тема 10. Менеджмент овертуризму	10	2				8						
Тема 11. Досвід застосування інструментів менеджменту до управління овертуризмом	14	2	4			8						
Тема 12. Екологічна паспортизація територій та об'єктів туристичної діяльності	13	2	3			8						
Тема 13. Методичний інструментарій формування стратегій розвитку суб'єктів туристичного бізнесу на принципах сталого розвитку	10	2				8						
Тема 14. Стратегічні напрями та основні засади розроблення	11	3				8						

цільових програм розвитку в туризмі												
Разом за змістовим модулем 2	77	15	7			55						
ВСЬОГО	150	30	15			105						

5.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин/балів
1	Роль міжнародної спільноти у формуванні та реалізації засад сталого розвитку	7/1
2	Розробка регіональних та місцевих стратегій сталого розвитку	7/1
3	Програмно-цільовий підхід до розвитку різних соціально-економічних систем	7/1
4	Основні пріоритети екологічно збалансованого розвитку України	7/1
5	Види сталого туризму: екотуризм; сільський туризм, зелений туризм, агротуризм, м'який туризм	7/1
6	Роль науково-технологічного чинника у забезпеченні сталого розвитку	7/1
7	Методичний інструментарій формування стратегій розвитку суб'єктів туристичного бізнесу	8/1
8	Показники, що використовуються в стратегії збалансованого розвитку туризму.	7/1
9	Прояв глобалізаційних процесів в індустрії туризму	8/1
10	Вплив туризму на стан якості повітря	8/1
11	Вплив туризму на стан якості повітря ґрунтів та водних об'єктів	8/1
12	Вплив туризму на стан природних ландшафтів	8/1
13	Екологізація світового та макрорегіонального ринків готельних послуг	8/1
14	Екологізація світового та макрорегіонального ринків транспортних послуг	8/1
	Всього	105/14

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання:

1. Лекція
2. Бесіда.
3. Практична робота.
4. Ілюстрація.
5. Самостійна робота із літературою.
6. Дискусія.

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

Об'єктом оцінювання навчальних досягнень студентів є знання, уміння та творчі навички.

Види та форми контролю

Форми поточного контролю: усне опитування; реферат; практична робота; тестування; тематична та модульна контрольна робота.

Форма підсумкового контролю – залік.

Засоби оцінювання: аналітичні роботи; реферати; контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS		Критерії оцінювання
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою	
Зараховано	A (90-100)	відмінно	Знання предмету глибокі і міцні, виходять за межі програми, підручників і навчальних посібників та носять науковий і інноваційний характер. Студент вміє орієнтуватися у сучасних проблемах стратегії сталого розвитку, в т. ч. туризму досконало знає недоліки і переваги структури управління туристичним комплексом України. Вміє вибирати оптимальні режими управління туристичною галуззю та попереджувати помилкові дії. Студент однозначно правильно оцінює вплив туристичних об'єктів на навколишнє середовище, досконало володіє знаннями про туристично рекреаційний фонд держави, вільно орієнтується в економічних відносинах у туристичній галузі.
Зараховано	B (80-89)	дуже добре	Знання предмету глибокі і повні, перебувають у межах навчальних програм, підручників і навчальних посібників. Студент самостійно орієнтується у сучасних проблемах стратегії сталого розвитку в т.ч. і туризму, добре знає недоліки і переваги структури управління туристичним комплексом країни, правильно вибирає оптимальний режими управління туристичною галуззю та попереджує помилкові дії. Студент добре володіє знаннями про рекреаційно туристичний фонд держави, самостійно орієнтується в економічних відносинах у галузі туризму.
	C (70-79)	добре	Знання завчені з підручників висвітлюються за допомогою конспекту. Студент загалом знає основні проблеми стратегії сталого розвитку, визначає недоліки і переваги структури управління туристичним комплексом України, вибирає оптимальний режими управління туристичною галуззю під керівництвом викладача. Знання про туристично рекреаційний фонд держави неповні, поверхнево орієнтується в економічних відносинах у туристичній галузі.
Зараховано	D (60-69)	задовільно	Знання завчені з підручників висвітлюються за допомогою конспекту. Студент переважно знає основні проблеми стратегії сталого розвитку, в основному визначає недоліки і переваги структури управління туристичним комплексом України, вибирає оптимальний режими управління туристичною галуззю під керівництвом викладача. Знання про туристично рекреаційний фонд держави неповні, поверхнево орієнтується в економічних відносинах, у туристичній сфері.
	E (50-59)	достатньо	Студент погано володіє основами знань з предмету, не може пояснити основних понять, категорій, не виконав всіх практичних завдань. Виконує додаткові завдання в межах програми курсу.
Не зараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання	Основи курсу студентом не засвоєні, практичні і самостійні завдання не виконані, знання не продемонстровані.

	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	Основи курсу студентом не засвоєні, практичні і самостійні завдання не виконані, знання не продемонстровані.
--	----------	--	--

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (89-80)	добре
	C (79-70)	добре
Задовільно	D (69-60)	задовільно
	E (59-50)	задовільно
Незадовільно	FX (49-35)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (34-1)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Залік	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	KP1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	KP2	40	100
1	1	6	6	6	1	6	3	1	6	1	6	7	1	1	7		

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів,
 KP – модульні контрольні роботи.

8. Рекомендована література

8.1. Базова (основна)

1. Брич В, Галиш Н. Сталий розвиток туристичної індустрії: екологічний та статистичний вимір. /Економічний аналіз. 2020 .т.30.№4.-С.23-30.
2. Головінець В, Горобець О., Гуцал С. та ін. Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку Тернопіль: Терно-граф, 2008
3. Кифяк В.Ф. Організація туризму: навч. посіб. Чернівці : Книги-XXI, 2008. 342 с.
4. Лебедєв І. Сталий розвиток туризму: сучасний стан і завдання для України/ Вісник соціально-економічних досліджень ОНЕУ, №3(67) 2018. С.162-173.
5. Лебедєв І.В. Сталий розвиток туризму: сучасний стан і завдання для України. //Туристичний та готельно-ресторанний бізнес:світовий досвід та перспективи розвитку для України: мат.кругл.столу. м.Одеса 12.04.2018. -Одеса: ОНЕУ, 2018.-с.42-44.
6. Мельниченко С.В. Інформаційні технології в туризмі: теорія, методологія, практика: монографія / С.В.Мельниченко. - К. : КНТЕУ, 2008. - 494 с.
7. Менеджмент туристичної індустрії: підручник у 3-х частинах / Руденко В.П., Вацеба В.Я., Підгірна В.Н. та ін. – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2019. – 504 с.
8. Писаревський І.М. та ін. Туризм як національний пріоритет Колективна монографія. - Х.: ХНАМГ, 2010. - 284 с.
9. Руснак Ю. І. Законодавство України про туризм і готельну справу: збірник офіційних текстів законів станом на 1 лютого 2012 р. К.: ЦУЛ, 2014.
10. Стратегія розвитку туризму до 2026 року [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com> – законодавчі й нормативні акти України.
11. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу Монографія. - 2-ге вид., випр. та доповн. – К.: Київ.нац.торг.-екон ун-т, 2009. -463с.
12. Цепенда М., Лапушняк М. Просторовий аналіз економіко-географічних передумов сталого розвитку туризму в Україні // Вісник Львівського університету. Серія географічна. 2013. Випуск 43. Ч.2. С.292-300.
13. Цепенда М.В., Цепенда М.М., Цепенда Н.Р. Сутність туристично-рекреаційного водокористування, особливості та проблеми його обліку в Україні // Географія та туризм. №51, 2019. С.20-28.
14. Чорненька Н.В. Організація туристичної індустрії : навч. посіб. – К. : Атіка, 2006. - 254 с.

8.2. Допоміжна

1. Бабарицька В.К., Малиновська О.Ю. Менеджмент туризму. Туроперейтинг. Вид-во: Альтпрес, К.2009. - 288 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / О. О. Бейдик. – Київ : Альтерпрес. 2009. – 400 с.
3. Герасименко В.Г. Концепція сталого розвитку туризму: етапи становлення і сучасний зміст / В. Г. Герасименко// зб. наук. праць «Туристична освіта в Україні: проблеми і перспективи». – Випуск 1. – Київ : Тонар, 2007. – С. 17
4. Доктрина сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://semenets.soborna.org.ua>
5. Дубовіч І.А. Сучасні теоретико-методологічні та правові проблеми реалізації концепції сталого економічного розвитку / І.А. Дубовіч // Україна: Схід-Захід – проблеми сталого розвитку : матер. другого туру Всеукраїнської наук.- практ. конф. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2011. – Т. 1. – С. 128–130.
6. Критерії Глобальної ради зі сталого розвитку туризму. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.gstcouncil.org/gstc-criteria/gstc-destination-criteria>
7. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О. Любіцева, В.К. Бабарицька. - К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008 р. 335 с
8. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. - К. : Знання, 2008 р. - 661 с.
9. Національна парадигма сталого розвитку України / За ред. проф., академіка НАН України, д. т. н., проф., засл. діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – Київ : ДУ "Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України", 2012.
10. Про схвалення стратегії розвитку туризму і курортів: розпорядження КМУ від 06.08.2008 р. № 1088-р // Офіційний вісник України. - 2008. - № 60., с 27-32.
11. Туризмологія (теорія туризму) : навч.-метод, посіб. зі спецкурсу. - К. : КУТЕП, 2010 р. - 70 с.